

ժամանակ միայն հասկանում է, թե նա մեռաւ, երբ նկատում է, որ էլ ձայն չէ հանում: «Դա փչացաւ, ասում է կնքահօրը, թէ կայ, գնացե՛ք մի ուրիշը բերե՛ք, որ մկրտեմ»:

Տերտերը մեզ երկար չպահեց՝ երեւում էր, նա ինքը նոյնպէս շտապում էր, որ մենք շուտով ճանապարհ դուրս գանք: Ինքը եւ երեցկինը եկան մեզ հետ մինչեւ գիւղից դուրսը, եւ այնտեղից բարեմաղթութիւններով բաժանուցան մեզանից:

Գիւղը, ուր գտնւում էր տեր հօր տունը, նստած էր լեռների կուրծքի վրայ, եւ չօրէք կողմից, որպէս բնական պարիսպներ, շրջապատել էին նրան սեպածել բլուներ, որով նա ստացել էր շատ ամուր եւ անառիկ դիրք:

– Տեսնո՞ւմ ես այս գիւղը, – ասաց Ասլանը, երբ հեռանում էինք այնտեղից. – նա ունի յիսուն տուն միայն, բայց ամբողջ մի ամիս պատերազմեց ակելի քան 500 քրդերի հետ եւ մնաց դարձեալ անառիկ:

– Որովիտեւ ամուր դիրք ունի, – պատասխանեցի ես:

– Այդ չէ միայն պատճառը, բնակիչները քաջ եւ սրտոտ մարդիկ են:

– Որովիտեւ այնպիսի քահանայ ունեն, որպէս «գիժը»:

– Չարմանայի մարդ է դա, – պատասխանեց Ասլանը: – Դու նրա կատակներին մի՛ նայիր, բաւականին եւ խելք ունի եւ շատ բարեսիրտ է:

Այնուհետեւ Ասլանը պատմեց մի քանի հետաքրքիր անցքեր «գժի» կեանքից, որոնց ամենի մեջ երեւում էր նա չափազանց յանդուգն եւ մեծասիրտ բնաւորութեամբ, – մի արկածախնդիր մարդ, որ իր ամբողջ կեանքում կռուել էր զանազան դժոարութիւնների դէմ: Նրա ձեռքերը մաքուր չէին մնացել եւ արիւնից. նա շատ անգամ սպանել է, յափշտակել է, աւար եւ գերի է բերել: Շատ անգամ եւս յաղթել է, բոլոր կայքը թշնամուց յափշտակուել է, եւ նրա առաջին կինը եւ որդիքը սրի բերան են ընկել: Մի փոքր նշմարոող խելագարութիւնը այս անցքից յետոյ է պատահել:

– Այսոսամենայնիւ, – շարունակեց Ասլանը, – տեր Մեսրոպը ժողովրդից շատ սիրոած մարդ է. մօտ տասն հայոց գիւղեր այս կողմերում գտնւում են նրա հովանաւորութեան ներքոյ: Եւ բոլորը հօր նման պաշտում են նրան: Մի սաստիկ սովի ժամանակ, նա ծախեց ինչ որ ինքն ուներ, եւ ծախել տոեց հարուստներինը, եւ այսպիսով պահպանեց աղքատների կեանքը: Նա իբրեւ քահանայ, թէւ անյարմար է, բայց իբրեւ կառավարող անձն, ունի շատ արժանաւորութիւններ: Այս պատճառով է, որ կարողացել է իր ձեռքի տակը պահել այս լեռներում գտնուած բոլոր հայոց գիւղորայքը, առանց թոյլ տալու